

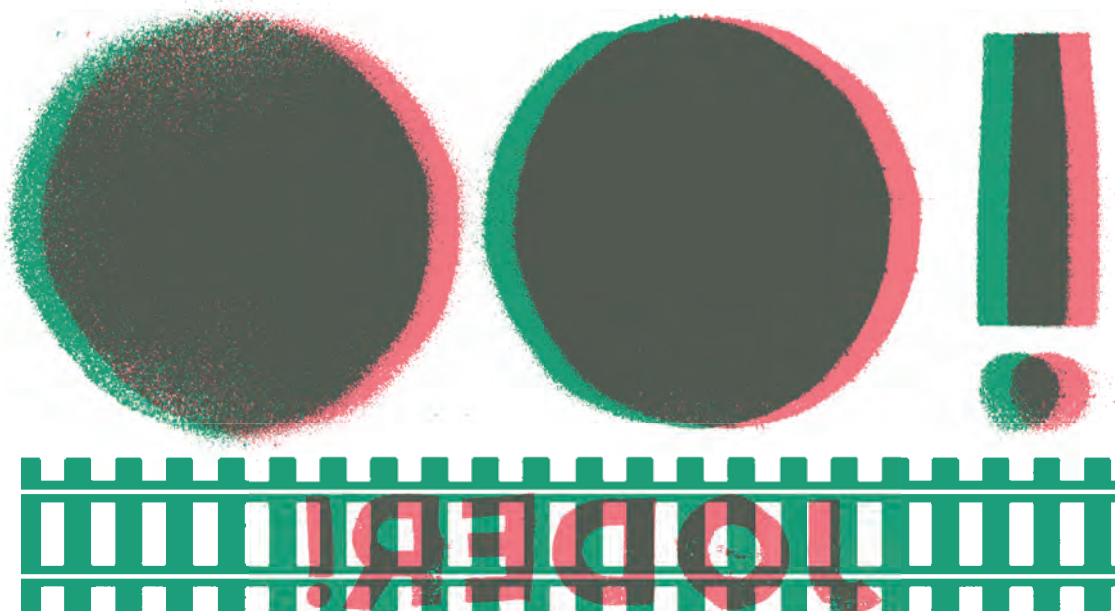
COLLONS DE L'ESTACIÓ

Un text d' ENRIC GOMÀ
Il·lustració de JORDI AVIÀ

Com de ràpid els catalans hem deixat de dir «collons!» (la interjecció de sorpresa, admiració, enuig, etc.) i hem adoptat el castellà «*joder!*». No deu fer més de trenta o quaranta anys. La primera vegada que me'n vaig adonar va ser mirant «Plats bruts» quan la van estrenar, el 1999: els actors no paraven de repetir «*joder*» tota l'estona. Els seus creadors tenien uns quants anys menys que jo. Els de la meua edat dèiem el tradicional i genuí «collons!». Al revés del que se sol creure, un bon grapat de casos d'argot juvenil no desapareixen fugaçment: actualment, «*joder*» s'ha imposat. Ja la diuen tres generacions diferents (i entre generació i generació han de passar vint anys, excepte per als Rolling Stones i aquella senyora d'Heno de Pravia).

«Collons» és un vulgarisme tan groller que va afavorir l'aparició de molts eufemismes: «collins», «cordons», «culleres», «botons», «canons», etc. Per la seva banda, «*joder*» també és fortament vulgar. En la substitució no s'hi guanya elegància i saber estar. Durant segles, els catalans havíem dit la interjecció «fotre!» (sorpresa, enuig, admiració, etc.), però en els nostres dies s'ha perdut molt. L'última vegada que ho vaig sentir la dato a l'octubre del 2010, a València, dita per un captaire eivissenc: «Ah, fotre! Tu ets d'aquests!» Em va retreure que només li donés cinquanta cèntims.

Fins no fa gaire, «collons» s'havia convertit en un tret d'identitat molt nostre perquè, en un to col·loquial, alguns castellans anomenaven els catalans «cuyongs»: «*Han venido unos “cuyongs” preguntando por...*». El 2012, el president d'Extremadura José Antonio Monago li va dir a l'alcalde Xavier Trias, que havia gosat posar en dubte la idoneïtat de dur l'AVE a Extremadura: «*Si ten(s) cuyongs, dimelo a la cara.*» El *Diccionario de la lengua española* de la RAE encara no acull «cuyongs», però hi farà cap un dia o un altre, en el marc d'aquesta hispanitat inclusiva que ens volen col·locar.

No acabo de destriar si en l'abandonament de la interjecció «collons» el feminisme hi ha tingut un pes, ja que tendeix a evitar i a tractar despectivament els atributs masculins, com ara la testostèrona, sempre negativa, i el fal·lus, que és l'origen de la fal·locràcia. Per sort, la pròstata i la nou del coll pronunciada n'han quedat al marge.

En tot cas, sabem del cert que «collons» ha retrocedit davant de «joder» arran de la pressió del castellà sobre el català. Des d'aquí, i molt modestament, voldria reivindicar la recuperació d'aquesta bonica interjecció testicular. Tot apunta que el seu origen és un renec aspre i grosser d'altres segles, que es deixa entreveure en el cada dia menys sentit «Collons de Déu!». També tenim el sorprenent «Collons de l'estació!», que no és cap invectiva contra la Renfe, sinó que fa referència a una estació del Via Crucis. No em facin dir quina, la meva pietat no arriba a tant.

«Collons» també és molt útil en un ús cada dia més infreqüent: «collons de». Del DIEC: «Davant d'un nom de persona o de cosa introduït per la preposició *de*, manifesta l'admiració, l'estranyesa o el rebuig que causa.» «El collons de canari no para de cantar!» o bé «Aquell collons d'inspector d'Hisenda!» (en aquest cas, no és admiració).

Aquest «collons de» és ideal per substituir el «*puto/puta*» precedint un nom, que és una construcció castellana: «La *puta* selecció», «El *puto* president», serien doncs «El collons de selecció» i «El collons de president». No tancaria la porta a «*puto/puta*», però hem de saber que en català tenim una construcció pròpia que ens va com l'anell al dit. «Què farà aquest diumenge el collons de Barça» és gairebé un refrany de la llengua catalana.